IRALLA
4
Eguaztena
Bilbao, 1935

Euzkadi

ARPIDE-SANEURRIJA
Bilbao'kua ... ... 9,00 irko.
Bilbao'atazkua.. 11,25 "
Idazki-Itunmena 62,00 "
Atzarrijetakuak 112,50 "
Beldayen itundub

XXIII urtia || Idazkolea ta Banakolea: Correo, 17,1.° || 234 Idazkutxa || 17.810 Urrutizkiña || 7.080 zenb

Gai jakingarrijenak

Erregetarrak

Eŕegetaŕak betiko ilta egozalakuan gengozan, baña adoretsu dabiltz. Irun'go eŕi edeŕean batzaŕtu ziran, Goikoetxea eta Maeztu jaunai entzun gura eutsoen, ba. ¿Zer esan daikien? Bixi dirala bai-diñoe, besterik esango ezpa-dabe, be.

Izlarijen auŕkezpena "El Diario Vasco" izpaŕingijaren aŕtezkarijak egin eban. ¿Jaun au nor dan? Sierra'taŕ Eŕamun. Geure-aŕtian ezta ezagun-ezaguna, baña mutil azkaŕa ei-da. "Renovación Española,,'ko mutilak prest-ei dagoz. ¿Zetarako? Ikeratu zadixe: Abeŕtzalien auŕka jagiko ei-dira. Sierra'k iñuanez abeŕtzaliai lepo betena emon biaŕ yake. Nai ta nai ez, ezkeŕtaŕakin alkaŕturik ibili biaŕ-ixango ei-gara. Ganera itz gordiñak esan ebazan: Euzko-eŕijari adirazo biaŕ yako, abeŕtzaliak nausi-ixango diranian :la inmediata ruina económica del pais" etoŕiko dala. Euzko-araudijaren aurka, be, zerbait esan eban. Azkenez: luŕpian bertan, be, aurkiŕu daikeguz eŕegetaŕak. ¡Asko be asko gara!

Au esan ebanian "El Diario Vasco" tzaz gomutau zan. Asko ei-dira baña izpaŕingi oŕen mila zenbaki eztira saltzen. Edo eŕegetaŕik eztago edo izpaŕingi oŕek gatzik eztauko. Izpaŕingija ederto egiña da... ergo... ¡Maeztu! ¡Au da mutila au! Sosolistuakin edo anarkistan batera ibili zanian edozer esaten eban. Gero Primo de Rivera'taŕ biguŕtu zan. Orain katoliku zintzotzat bere buruba dauko. Goikoetxea nor dan eta zer eztan atzaldu eban. Ori alkaŕ goratu gurea! Ludiko gixonik azkaŕenen aŕtian Goikoetxea ei-dago. Estadista itzela, jakintsu gurena... ¡Ai Maeztu, ixilik egon adi! Igaz Zumaŕaga'n batzaldu ziranetzaz, be, lelokeri batzuk jaurti ebazan. "Simpático" dei-egin dautso Sasiain jaunari. ¡Ene bada, olakorik ezgik esan, bestela asmo txaŕen bat eukiko yuaguk!

Eta Goikoetxea. Bein entzun dautsogu eta berean neketuta uŕten gintzazan. ¡Zenbat itz eta pitz, eguraldi edeŕa dagola adirazteko. Maeztu jaunari intzientzo apuŕ bat jaurti eutson. ¡Artobero usain laŕ darabile eŕegetaŕ gaxuok Gero Adam'en aldijan zer jazo zan, Abraam nor ixan zan eta Pilatos'en lelokerijak noragiñokuak ziran atzaldu eban. Wellington eta Castaños, Mostoles'ko endoria, Napoleón, Lerroux. Platón. Aristóteles, Suiza, Txekoeslovaquia, Romanones. Arana eta Goiri. Mazarino, Rosellon, Alhucemas, Marruecos. Kant. Gil Robles. eta beste mila ta bosteun eta larogeta saspi toki-ixen eta ixen-abixen atera ebazan. ¿Zetarakot? Eztakigu, ba.

Abeŕtzaliai, be, aŕikada bana jaurti eutsen. Gil Robles'i, be. ostikada bat. An egozan batzuk "Viva Gil Robles" oyu-egin eben eta Goikoetxea ikeratu zan.

Aztu yatan: Pueruak ekaŕiko dabezela, be, esan eben. Asto edo zaldi-ganian eztakigu, baña Pueruak emen doguz. ¡Beriala! Albontsa eŕege-zanak zin-egin ei-dau. ¡Euzkerea, be, ikasten diñardu-ta! ¡Lelo ori! Oetik jagiŕen danekoxe "Gernika'ko Arbola" abestuten jaŕten ei-da.

Irun'go itzaldijakaz ludija konpodu dabe. Nasai-nasai gengokez.

Euzkera barrija

Idazle argi batekin gagoz. "El Dia,,'n ederto idatzi dau "Zuzentasun-zale" izen-ordez kukuturik. "Euskaldun tradisionalista bat'i" erantzuten dautso. Erantzun ori ederto egiña dozu, biaŕ bezalako zigoŕkadea emon dautsozu. Zorijonak. Gure asmua beste bat dozu. Zaŕontzale oŕen euzkera gaxuak beratu gauz.

Italia-Abisini'ren jabe egitea ontzat aŕtzen daun euzko-zaŕontzale oŕek auxe idatzi dau: "Eŕi au (Abisini) oso ATRASATUA ta SALBAJETUA bizi dalako. Italianoak pakean sartu nai lieteke. Abisiniotaŕai, KULTURA ta EDUKASIOA ta gañerako ADELANTUAK, baña nola ain SALBAJIAK diran, ez due nai berari ondo erakusteko ITALIANOAK daukaten DESEO ona, eta onian eta pakian nai ezdutelako gogoŕian KAÑONAZOKA, GAS ASFIXIANTES'kin ta AIREPLANUEN bitartez sartuko diyote abisiniotaŕai ZIBILIZAZIUA. Lotsagaŕi baita SIGLO BEINTEAN Europa'ko atetan ikusten dena, beltz "ñaskagaŕi" oien ESKLABITUDEA ta SALBAJISMUA".

Ikeratu gara. "Euskaldun tradisionalista bat" oŕi kañonazoka euzkerea saŕtu biaŕ-ixango yako. "Siglo beintean" olan idazten dabenai "gas asfixiantes" ekin buruba kendu biaŕ yake. Baña kokolo-mokolo, zegaŕik eztot idatzi ATZERATUA, BASATIA, AUŔERATUA, LOTSA ONA. OGEIGAŔEN MENDEA eta abaŕ?

Kañonazo onak meresi dozak! I be KURA edo PRESBITERO arein antzekua az. Izlari ospetsuba ei-zan. Bein igo zan iztokira ta asi zan: Etoŕi ziraden ENEMIGOAK eta PASATU zituzten A CUTXILO. Eta ber-berak beste bein: Guziak dakizuten bezela: "Es prenda segura de salvación".

Zaŕontzale oŕek jakiñen dau arako izlarijen itzaldija: Solaren kaloriak disipatzen du nubearen densidadea. Zaŕontzale auxe eruango neuke Abisini'ra jakintza pizka bat ikasi dagijantzat.

Eta euzkerea gaxua kañonazoka erabile daun oŕek, Vitoria eta beste jakintsuben lagi-arauak negaŕez dagoz. ¡Katoliku baten itzak! Goiko Jaunak parkatu begijo! "Zuzentasun-zale" idazliak ondo erantzun dautso, baña beste bide bat aŕtuko neuke: Betunez igoŕtzi ta Abisini'ko mendijetara eruatia idazle ori. ¡SIGLO BEINTEAN ori entzun biaŕ!

Laterri-Batza

Ginebra'n batzaŕtuko dira ta angoekin batera, ludi gustija. be, urduri egongo da bertatik uŕtengo dalako bakia edo gudua. Entzute andiko eguna ixango da, iralaren 4'gaŕen eguna.

"Sociedad de las Naciones" edo Lateŕi-Batza oŕentzat urte txaŕa ixan zan igazkua. Delos idazliak iñuanez azken-arnasetan geratu zan; eskeŕak amayeran gauza konpondu zirena. Sorkalde-ko Itunbena, Austria'ren azkatasuna eta Mediteŕaneum itxasoko itunbenaen biŕaŕtez sendotu zan. Baña Chaco eta Nipon-Txina'taŕen guduakin leku txaŕean geratu zan Ginebra'ko Lateŕi-Batza.

¿Orain zer jazoko dan? Eztakigu. France eta Ingalateŕa alkaŕekin dagoz. ¿Itali noruntz jausikó dan? Asikeran eŕezago konpondauko ziran, baña egun esan eragozpen goŕijak dagoz. Italia'ko gudaroste ikeragaŕijak Eritrea'n dagoz. Miloi asko eralgi dabez.

Italia'k ezeban eztabaida au Ginebra'n aŕteztutia. Abisini'gaz beragaz aŕteztu biaŕ ei-zan eta France ta Ingalateŕa'ren laguntasunaz. 1906'gaŕen urtian erabagi orixe onaŕtu eben.

¿Baña zer eskatzen dau Itali'k? "Daily Telegraph"-ek diñuanez auxe: Etiopia'ko be-aldeko luŕ gustijak Itali'ri emon dagijezela; Itali'n biztanle laŕ daguan ezkero, Abisini'n tokija emon dagijela gustijentzat eta abendeŕi aretako aberastasunak Italia'rentzat ixan dedixala. Negus'en menpian dagozan luŕaldietan, be, gudarostiak euki nai dauz Itali'k.

Eztau gitxi eskatzen. ¿Negus'ek emongo dautso gusti ori? Ezetz uste dogu. Somalia eta Eritrea beriak dauz Itali'k. Baña Abisini'gaz bategin ezkeruan, Apirka'ko luŕalderik onenaen jaube egiŕen da.

Ginebra'n zer egingo daben ikusi biaŕ. Alpeŕiko batzaldija ixango dalakuan gagoz Ingalateŕa'ko izpaŕingijak laŕi dagoz. Kalte andijak soŕtuko litxakioz lateŕi areri, be.

Gixonen adimenak ezetarako eztabe balijo, oiz. Izkilubak nausi dira. Gauŕko eguna, egun gaŕantzitsuba Euzkotaŕak zintzuak goguan euki begije. Edo gudea edo bakia!

Ginebra'ko batzaŕera dei-egin eta-dautse Doipurubari? Aita Santua langorik eztago arazo oneik aŕteztuteko, benetako zuzutzaren jabolia dalako. Gixonak edozer egiŕiati emonak dagoz eta zuzutza zapaltzen dabe.

Eskatu dagijogun Goiko Jauna'ri guda au aldendu dagijala. Abisini'ko biztanle gaxuak, be, geure anayak dira. ¡Auxe eztabe ikusten askok! Euren luŕaldia Goikua'k emon eutsen, iñok eztaikie kendu. ¿Auŕerapena ara eruateko dala? Izkilubakin ezta auŕerapenik eruetan. ¡Zorijoneko ogasun edo dirubak! Diru-egaŕi dira gixonak eta Abisini'n aberastasun andijak dagozelakuan dabiltz. Lekaro utsa ba'litz, elitxakez auŕerapena eruaten juango.

Euzko-izlarijak

Eibaŕ'ko Astelena pelota-tokijan itz-egiŕen dago Urtzelai'taŕ Julene emakume zintzua. Euzkera goxua, xamuŕa emakume onen euzkera. Geure abeŕiko emakume gustijak oŕen antzean itz-egingo ba'lebe, zorijoneko ixango gintzakez. Eredu ona gustijontzat. (Oxanguren'en argazkija.)

Wilhelm von Humboldt euzkeltzale jakintsua

("Eneko" ez-izena darabilan idazliak, be, geure ele kutunari opaldu dautso aletxu bat. "Eusko-Ikaskuntza'ren Deya" deritxon aldizkingijan, 66'gaŕen zenbakijan, idazlan auxe emon dauskube.

Akatzen batzu ixanen dauz, oiz, baña "Eneko" idazliak lan sakonak egin daikez geure elian eta adoretu dedin, ementxe jaŕten dogu.

Orain-artio geure izpaŕingijan idatzi dau, baña gero ixildu zan. ¿Zegaŕik? Eztakigu. Poztuko gintzakez zerbait idatziko ba'leu. Langile gustijen biaŕ-ixena dauko geure eliak!)

Direla eun urte il zan Tegel'eko jauregi edeŕean joŕailako 8'an. Ona ei litzake beŕi labur batzuen ematea eta alegindu ko naiz argi xamar erak adierazten. Jaioa zan 1767'an Potsdam'en Prusia'ko eŕi ikusgaŕian eta ez Tegel'en nere liburuan zoritxaŕez agertu nuan bezela. Ezkondu zan 1791'ko Done Peru egunean Catalina von Dacheroede emazte on eta oso azkaŕarekin; danok dakizue urte aietan sekulako buŕuka eta eŕietak zeudela Frantzian, burua ebagirik azkenengoz Luis 16 gaŕenari, orduko eŕegea.

Gure Wilhelm egin zan bereala lege-gizon eta sartu zan griego, olerki eta beste literatura gauzak ikasten egundoko eŕestasunakin. Frantzia'n zegoala bururatu zitzaion emaztea, iru seme-alaba, lagun bat Gropius izenduna eta neskame aleman bat. Emilie deitzen zenakin Espaiñiarat etortzea. Joŕaileko 26'an, 1799'an zuzendu zion eskutitz bat, Schiller koblakari argiari esaten ziolarik bazuela asmoa Euskaleŕia ikusteko eta ikasi zuala zerbait euskerari buruz.

Sartu zan urte ortako (1799) uŕilako 11'an Bayonan eta bertan gelditu zan 11, 12 (Pilaŕeko eguna) eta 13'an ikusirik Biaŕitz eta egiñik ortaz soneto edeŕ bat. 14'an juan zan Donibane Loitzun'era eta an lo egin zuan; orobat 15'an Tolosa'n, 16'an Aŕasate'n (erderaz Mondragon), 17'an Cayetano'ren bentan Gasteiz baño pixkat arutzago ziñez Ariñez aldian, 18'an Pradanos Briviesca ondoko eŕitxo batean.

Gero pasatu ziren Madrid'era, bertan denporale batean egonik eta ainbat andiki ezaguturik. Auŕerago, 1800'ko negu eta udabeŕian ezagutu zituzten Andalucía, Murcia, Valencia, Cataluña eta juan ziren beŕiz ere Paris'era. Egunero artu zituan oarpenak, baña bakaŕik iru landu zituan, Goethe'ri eskeintzeko (1).

Ibilaldi andi oŕekin len pixkat euskera eta Euskaleŕia ikasteko gogoa balin bazuan, izugaŕi anditu zitzaion gogo ori eta lagun bat arturik (Bockelmann) etoŕi zan beŕiz onera Oŕila guzia emen emanik. Bayona'tik kostatik ziar iritxi zan Zarauz'eraño eta ango Narros jauregi edeŕean ikusi zuan Fausto Corral jaun soñuzalea eta ziñez onek eman zion Lelo kantuaren beŕi eta baliteke erakustea ere kopiaren bat, bestela ezlioke Humboldt'ek emazteari Getari'tik, oŕilako 2'an auxe esango: Tiene un tono propio de fuerza y es algo absolutamente nuevo".

Jaŕaitu zuten andik Ondaŕu'raño eta sartu ziren gero Markiña'ra bertako Munibe jauregi ikusgaŕian lo eginik oŕilako iruan eta lauan: Murga eta J. A. Moguel'en laguna egin zan. Andik Bergara'tik ziar Gasteiz'era, eta an Prestamero eta Louis Bonaparte'kin egon zan. 9'an iritxi ziren Durango'ra eta Astarloa'kin egon zan bost egunian, juanik 14'an Bilbao'ra. Danok dakizute 15'an. Done Isidro eguna dala eta basaŕitaŕak jaia oi dutela Bilbao'n, beste toki askoren erara; jai ori ikusi zuan Abando edo Albia'n gure adiskide Humboldt'ek eta ango ipurdikoen beŕi ematen zion emazteari nere liburuan ikusi dezakezuen bezela eta (nere lana aipatu gabe) "Txistulari,,'k ematen duan bezela. Emen utzi zion Bockelmann lagunak Cadiz'era zijoalako eta gure jakintsua izan zan burdin minak ikusten eta ez Janizuela Humboldt'en artezkari danok orain arte ipiñi duten bezela, baizik Jaŕizuela edo Jarrezuela eta zegoan Putxeta geldokitik kilometro erdi ego-aldera, oraingo Venerillas'en. 18'an atera zan Bilbao'tik eta kostatik ziar juan zan Motriku'raño: andik Astigaŕibia, Elgoibar, Azkoiti eta Azpeiti'ra, emen (eta ez Azkoiti'n) ikertu zituan Ituŕiaga'k Murga markinaŕen aideak 22'an. Bijaramonean igo zan Ituŕiotze'ko bentara eta gero jaŕaitu zuan Asteasu eta Vilabona'ra, sekulako bide gaitza.

Uŕengo Ernani, Oyartzun, Irun eta Bayona'ra 24'an. Gero Ustaritz, Baigoŕi, Oŕeaga, Donibane, Garazi eta Maulerat 30'an. Azkenengoz Bayona'ra eta bereala Paris'era emazteakin alkrtzera.

Luzetxo egingo litzaidake bere lanen beŕi ematen asiko banintz; gañera asmo ori euskeraz egiteko gogoa duena badago, lenago beste jakintsu batena egin zigun bezela da legazpiaŕ alemana, Baehr deritzona.

Bakaŕik esango dizuet gaur, gure "Riev" edeŕa irakurtzen dezutenori, an irakurtzen dituzuen Oihenart'en Atsotitzak Humboldt'ek bilatu zituala Paris'eko Bibliotheque Nationale, iñun dagoan andiena.

Eta len aipaturiko Leloren kantua berberak agertu zuan lenengoz "Koenigsberger Archiv,,'en 1812'an, beste iñorek baño lenago. Mesede asko zor diozkagu Humboldt'eri baña aleman bik dioten bezela, euskerak ere mesede andia egin zion berari, pixkat zabalegia zalako bere lanetan eta artan lanean zegoala bururatu zitzaiolako izketa asko eta asko bata bestea parean jartzea, Filologia comparada erderaz deitzen den gai xarmanta eta sakonaren lan zalenak gertaturik.

Gizon andi au gazteak eredutzat artuez gero, gure jakintzak asko irabaziko luke.

ENEKO.

(1) Bat gure "Cantábrica".

Estropadaetzaz

Lenengoz, Sarasua'ren ixena ta entzute aundija biaŕ diran tokijan imiñi biaŕ doguz. Ez nik ezelan be ondo irabaziŕako bere ospe ona lauzotu dodalako, ez. Nire idazkijan, goraldu bakaŕik egin neban, nai ta entzundako "zer-esantxu" bat aŕtu. Gauŕ be bardin egingo dot, ezin lei iñok egirik ukatu-ta. Goiko ortze zabalean dagozan ixaŕakaŕik ezingo geunke esan luŕpian dagozanik. Ixaŕ oŕein antzera bardin-bardiñean daukagu gauŕ Sarasua euzko-aŕaunlari jayua. Sarasua dogu, ba, gauŕ, txapeldun bakaŕa. Egija esateko eztogu ezpairik.

卐 卐

Baña ori dok jokorako amoŕuba.

Batak, bapere pantasi gabe, asaŕe gabe, eta bestiak, "amari txakuŕ aundi bat kenta gure aldetik desapiyo asmorik gabe".

Ez ukatu. Nai "desapiyo asmorik gabe" nai "amari txakuŕ andi bat kenduta", nai beste edozer eratara dotore oŕaztuta esan, jokorako gaŕa baño besterik eztarakuzkuzube.

"Aŕi-biribil,,'en idazkijaren idazpuruba irakuŕi nebanekoxe susmau neban zeozertxu. "...Orio'tik ondaŕutaŕai".

Neurekautan kiroletzaz estropadea gai aŕtuta egindako idazlanari olan erantzun? Egundo olakorik...! Zenbat bidaŕ irakuŕten doguz nik idatziya baño gaŕatzagoko idazkijak kirol-idazlien aldetik!

Nigan ausartasunik ikusi ezkero neuri erantzun eta ez "desapiyo asmorik gabe" ta "amari txakuŕ aundi bat kenduta" eŕitik eŕirako erantzuna idazpuru aregaz.

Ni atxakitzat aŕtu bai, eta neure baŕuko aŕa ao-miñean erabili be bai, baña beste era batera jokatu. Ni ixan ba'nintzan zubei min emona, neuri ezaŕi eŕuba ta zigoŕa.

Baña gauza gustijak dabe euren estalkija ta nire aŕa ixan da beste baten estena estaldu dauna.

Eŕijak, Ondaŕoa'k, Motriko'k, Lekeitio'k. Bermeo'k-eta beintzat, eztabe gura ezelako jokorik, eztagoz egon be jokoetarako-ta. Jokoetatik etxatoŕkoez auzoerijekazko eztabaida, goŕoto ta asaŕiak baño, gogo-aldetik begiratu eskero, eta euraen aŕañak ondo aldeztu eziñak gixa-bidetik begiratuta.

Kiroltzale garan aldetik, estropadak be atsegin ixan biaŕ, baña kirol gustijetatik bat ixan biaŕ atsegiñen eta niretzat eztago estropadea baño kirol edeŕagorik, ez itxasuan ezta legoŕean. Oŕegaŕik geyen bat be gura neuke Euzko-Aŕaunlari-Batza bat bere eralguntzeagaz ondo-ondo ertauta ba-lego.

Baña enaz ezelan be eŕi bateko aŕantzale gixajuak auzoeŕiko aŕantzale anayen auŕka asaŕiak soŕtzen bidaltziasen zale.

Ala, eztakixu "Aŕi-biribil", euzko-aŕantzaliak itxaso baltzean dabiltzazanian ikustenten dabezan odei ilunak baño ilun eta itzalago diran betozkuak ikusten dabiezala itxasuan bertan.

Eztozu iñoz entzun, euzko-eŕitxu bateko aŕantzaliak eta beste euzko-eŕitxukuak buŕukaldi gogoŕa egin dabela itxaso bilduŕgaŕijan estropadea dala-ta bide?

Aŕantzalien bixitzea ezagutzen dogunok ezin geinke gure aŕantzale maŕerik estropadaetarako biaŕtu.

Esan doguzanak ikaŕagaŕijak deritxoguzalako geure aŕantzalien bijotzentzat eta itxaseŕijen gogoentzat.

Eta zer-galdu aundijak daukezalako; aundijaguak zenbat eta aundijagua dan eŕija. Onetan saŕtzen doguz Ondaŕoa, Lekeitio, Bermeo ta abaŕ.

卐 卐 卐

"Aŕi-Biribil": Edozer esatia dala iñoren gauzatxu bati, utz bati, uste-bako. gura-bako okeŕtxu bati erantzunaz, eŕaza da.

Gatxagua edo eŕazagua (auxe bai ezin neikela ondo erabagi!) norberak iñori edozer esatia dala esan eta norberak auzokuari "aŕa" bilatu dogula esan eta "zuk ere, ondaŕutaŕa izaki, ta gureganako etsaimokoa agertu dezu" idaztia da.

Zure idazkijak eztau ausartasunik, apal-apal idatzija da. Baña nire aŕa" ta nire oriotaŕekanako goŕotua zenbaterañokua dan jakin dagixun "Aŕi-biribil", gauzatxu bi esango dautzudaz.

Igaz, Donostia'ko estropadetan neure inguruban gengozanetatik, lenengo egunean, euriŕan aterkin-pian gengozan adizkide bijok gintzazala oriotaŕen aldekuak. Eta bigaŕenian, Ondaŕoa'ko patroi bat eta neu ixan gintzazala Orio'ri txalorik berroenak jon geuntzazanak.

Baña ori i ezta naikua zuretzat. Zuk nigan aŕa ikusi zenduban eta ni "ondaŕutaŕa izaki ta zubekanako etsaimokoa agertu dedana" ixan, eta biaŕba, ori be guzuŕa-edo ixango da.

25'gŕn urtia zala-ta nago. 1925'gŕn urtian ezeban Orio'k Donostia'n irabazi? Ziguŕ enago baña egija, egi bakaŕa auxe da.

Oriotaŕak estropadea irabazi eben eta beste neure eŕitaŕ bat lagun nebala txiŕingutza kaŕtu ta Orio'ra juan gintzazan. Oŕa eldugaz batian Mendi-Zoŕotz baño berago, kanposantutik laster alkaŕen auŕian dagozan etxetxu bijetako baten bixi dan olerkari ospetsuba adizkide egin genduban. Berak eruan genduzan bere etxera. Belutxu eldu gintzazan eta etxekuak bazkal-ostekua egiáen-edo egozan oe-ganian. Baña etzan ori naiko gu bazkari-barik lotzeko. Ezagun eban etxe aberatza zala. Beste etxia, len esan dogun auŕeko etxia, alaba bati eskon-saritzat emona eban olerkari oŕek. Edeŕto bazkaldu genduban. Mendi Zoŕotz'era be juan gintzazan. Lauretakua be alkaŕekin egin genduban, baña, a zori txaŕa!, goxian neure txiŕingutz ganetik belbil batek jo ta jaurti niŕuan eta orduban egindako zaurijak min eta min asi yatazan eta bultzija aŕtu biaŕ ixan neban eŕira biuŕtzeko. Orio'ko jayetan nai aña jolastu barik.

卐 卐 卐

Naikua dala uste dot nire "aŕa" dala-ta erantzuteko.

Edestijatzaz be egin gura dot Euzkadi'ko aŕaunlarijen edestijatzaz, baña gauŕ eztago astirik, ba, luzegi nua. Zeuk gura ba'dozu, zuk alde batetik eta nik bestetik ekingo dautsagu Euzkadi'ko aŕaunlarijen edestirik edeŕena zork daukan azaldu aŕte.

Bestela neuk ekingo dautsat.

Luzaro idatzi barik egotia erantzun barik egotia, kirolak asaŕe-barik nasai-nasai aŕtzekuak diralako ixan da.

AŔTIBAI.

Oldozmen itunak

Luditarren ausijak

Txorija mendijan
pozikabestuten uda-baŕijan.
azke-zale, bake-zale
gixonak ordijan...
Zer dantzugu urijan?
¡Gudea baŕenean!
Oŕu iŕunak dardar luŕean
negaŕa begi-bijotzean!
Gixon zitalen oldozmen loyak
iŕuna dakaŕe ludira.
Jaun-Goikuak emonik neuretzat
maŕe dodan gauzea
iñori etxagoko ostutzea.
Guda-oŕuak entzuten dira
eta bakea dardar dua
zauriz uso gaxua...

ABENDEŔI.

Mendexa'tik.

Euskeltzaleen Orratza
Lko. BAT
Saltzalientzat
Saneurri bereziak
Legazpi, 10'an. - Urrut. 13.777. - Donostia

Irakurri EUZKADI

Napar

Iruña

Azkenean emen ere
kiña, aroa bertzelatu
Eldu den ileko irugar
eta "Federación Agro
Iruña'n dute bilkura eta
tuko zeie Gil Robles
jauna.
Gure Diputazioneak
artu du; "Reforma Agr
gea Euzkadi guztian
bere gain eta berek nai
zezaketena.
Nafaŕo'koak naiago
eta erabaki oŕen beŕi
bilkurara juan ziren
jaun diputadoak.
Erabaki edo egintza
vasco" deitu dezakegu;
kutsua biltzeko belduŕa.
Bizpairur egunez emen
juan zan Madrid'a
troa.
"Sanatorium" antitube
bost neskatxa erizainak,
"Sanatorium" ortako
ote dagon, nor naiek
Jateko tenorean ez
tzian gatzaikin batio,
dugun pozoina eman.
Beaŕik etzela leenengo
katxel bereala auteman
zaukatela, eta aŕas guti
Atezaina giltzapetu dute
Emengo Instituto irakas
Vega" idazle andiaren
burua jaitzeko, iriko
dituzte jaiak antolatzeko
Rotxapeko iruetan
ek eskola bat galditen
Iruñe'ko zinegotziek ez
rurik Tafala'ko uralde
Gobernu eta Diputazio
kalte oŕien eztitzeko.
Gure alkate jauna
turik, azken larunbatean,
zen beŕiz.
Eldu den 28'gaŕenean.
kateak biltzeko daude "Co
lako jaunen berexteko, edo
-arturik gelditzeko.
Iruñe'ko egunkalarien
jaunari jakinatzi zioten,
ilabetean, etortzeko diren
gika eta Suiza'ko lagunak
irakaspen-ministroa buru
Alkate jaunak zion:
abere ainitz bazela; txeŕiak
Gure apezpiku jaunaren
apezpiku egin dute Salesia
bat, Madrid'ko Salesianotan
Olaetxea du abizena edo
tzez bizkaitaŕa, Barakaldo'k
nez edo odolez euskalduna
izanen da izkuntzaz Barak
geroz.
Juan den astean, Iruñe'n
Ernaiz" jauna, "Argia,,'re
beŕielzale argia: euzkar
kin, bozik egin ginen,
eta solas aldi bat bidenabar
Esan nion eta esaten
beŕi-elzalea nautela ni;
-biltzale obe bat agertu artio,
beit egin nai, euskararen
aren alde, baldin beŕi jaki
tzen ezpadut ere.
Lurdes'a juateko presta
XXII beilaldia, eldu den
gaŕenetik eta amaseigaŕenera
Ondaŕabi'tik "colonia esc
do bat etoŕi zen azken astel
ken saldoa, 120 auŕa, juan
Bere izena eman nai
bostgaŕeneraño.
Amaŕ eriendako leku
badire ia iruen izenak arturik
Igandean "Lesakan" pilota
saŕea, Antonio Oyarzabal,
tazalen garailea.
Juan den igandean, bi aut
ñe'ko Luistaŕak, Oŕeaga'n
Abeŕtzaleak tren berezi
'en egon ziren.
Naiz egunaldi txaŕa
bildu zen; erdiak bederen,
ziren, beko aldetan.
Eldu den igandean ere
Eibaŕ'ko Abeŕi-etxea,,'ren
gogo dute.
Eliza nagusiko ebasgoan
egiten ote duten. Alsasua'ko
begiralea (celador) ere, baitu
Bizpairur izen beŕi airatu
Londres'tik ere bada zerbeit
kano delakoa...
Ainbesten artetik, mataxa
da?
Nola nai den, giltzapeturik
emazteak eta amagi-aŕeba.
Urbilen aldi artio, Jainko
duela.

MAÑARIA

AGUŔTU.—Lengo astian
zan Urkiola'taŕ Enbeiŕa'taŕ
-olerkari andija. Kortes'taŕ
dera ta Anuziŕa'taŕ Martin
Baŕa Urkiola'rantza joyaz
ta igandez aguŕtu genduzan
Miren andera, Sarasola'taŕ
rasola'taŕ Salome anderañua
Joseba "Amilgain" euzkel-ida
JUAN-ETOŔIJAK Gazteiz'e
ran Bilbao'taŕ Eŕamone emak
ta bere seme Imanoltxu.
—Areatza'ra, Baŕenetxea'taŕ
abade jauna ta Iturbe'taŕ
kume begikua.
—Emen egun batzuk igaro
tez juan zan Barakaldo'ra,
'taŕ Domeka eŕiko semia.
—Santurtze'tik etoŕi ziran
Biŕor ta bere semetxu Biŕor
liáa.
BATZAŔA.—Emakume
tza'kuak lengo igandez egin
tzaŕa, igaroriko urteko gora
jak ikusteko. Bakez egin zan

MAÑ